

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 6Pc/11/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4319201721
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Petříková
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2020:4319201721.1

Uznesenie

Okresný súd Levice v právnej veci navrhovateľa (muža, ktorého otcovstvo má byť určené): O. proti matke mal. dieťaťa: R., o návrhu navrhovateľa na určenie otcovstva k mal. dieťaťu W., bytom ako matka, takto

rozhodol:

I. Súd z a s t a v u j e konanie vedené na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 6Pc/11/2019.

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ, O. sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 03.05.2019 domáhal určenia otcovstva k maloletému dieťaťu W.. Ako uviedol v podanom návrhu, s matkou maloletého R. žili v spoločnej domácnosti až do času kedy musel nastúpiť do výkonu trestu odňatia slobody. Počas ich spolužitia ostala matka maloletého tehotná, plánovali spoločnú budúcnosť. Po nástupe navrhovateľa do výkonu trestu odňatia slobody, kontaktoval matku mal. dieťaťa, avšak neúspešne. Ako ďalej uviedol, dňa XX.XX.XXXX sa narodil syn W., o ktorom je presvedčený že je jeho synom, nakoľko v čase rozhodnom pre jeho počatie udržiaval s matkou dieťaťa pohlavný styk a matka v tom čase nemala známosť s iným mužom.

2. Z pripojeného súdneho spisu sp.zn. 10Po/15/2018 má súd za preukázané, že dňa 24.08.2018 došlo na Okresnom súde Levice ústne do zápisnice k určeniu otcovstva k mal. W. (predtým N.) súhlasným vyhlásením matky R. a domnelého otca O. Rodičia mal. dieťaťa sa dohodli, že maloletý W. bude mať priezvisko otca T..

3. Podľa § 2 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

4. Podľa § 161 odsek 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP) ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

5. Podľa § 161 odsek 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

6. Podľa § 84 Zákona o rodine, otcovstvo sa určuje na základe domnienok otcovstva ustanovených v tomto zákone súhlasným vyhlásením rodičov alebo rozhodnutím súdu.

7. Podľa § 90 Zákona o rodine, ak nie je otcovstvo určené podľa domnienky otcovstva manžela matky, možno ho určiť súhlasným vyhlásením oboch rodičov.

8. Podľa § 91 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, za otca sa považuje muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov. Súhlasné vyhlásenie rodičov musí byť urobené pred matričným úradom alebo pred súdom.

9. Podľa § 93 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, môže otcovstvo pred súdom zaprieť do troch rokov odo dňa jeho určenia, len ak je vylúčené, že by mohol byť otcom dieťaťa; táto lehota sa neskončí pred uplynutím troch rokov od narodenia dieťaťa. Aj matka dieťaťa môže v rovnakej lehote zaprieť, že otcom dieťaťa je muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

10. Podľa § 94 ods. 1 Zákona o rodine, ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.

11. Podľa § 94 ods. 2 Zákona o rodine, za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, ak jeho otcovstvo nevyučujú závažné okolnosti.

12. Podľa § 96 ods. 1 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom

13. Podľa § 109 CMP, ak počas konania o určenie otcovstva dôjde k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov alebo k osvojeniu dieťaťa, súd konanie zastaví.

14. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/492/2015, zákonodarca v Slovenskej republike upravil právne určenie otcovstva na základe systému troch zákonných domniek otcovstva, ktoré sa vzájomne vylučujú. Cieľom tejto úpravy je vytvoriť v čo najkratšom čase právnu istotu dieťaťa tak, aby každé dieťa malo matku a otca ako nositeľov rodičovských práv a povinností, a tým bola zabezpečená jeho ochrana a starostlivosť aj v zmysle záväzkov vyplývajúcich Slovenskej republike z medzinárodných zmlúv [najmä Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950) - publikovaného pod č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd“, Dohovoru o právach dieťaťa (1989) - publikovaného pod č. 104/1991 Zb., ďalej len „Dohovor o právach dieťaťa“].

15. Prvá zákonná domnienka svedčí manželovi matky dieťaťa (§ 85 zákona o rodine). Pokiaľ nebolo otcovstvo k dieťaťu určené manželovi matky, nastupujú v poradí za sebou ďalšie dve zákonné domnienky - súhlasné vyhlásenie rodičov dieťaťa (§ 90 zákona o rodine) a rozhodnutie súdu (§ 94 zákona o rodine). Hoci sú tieto dve domnienky zdanlivo rovnocenné, zákon uprednostňuje dobrovoľné určenie otcovstva na základe spoločného vyhlásenia matky a otca dieťaťa potvrdzujúceho skutočnosť, že sú rodičmi dieťaťa, teda ide o preferenciu druhej zákonnej domnienky pred autoritatívnym rozhodnutím súdu. Uvedené je zrejme jednak z umiestnenia tejto zákonnej domnienky priamo v zákone o rodine ako aj z výslovného znenia ustanovenia § 94 ods. 1 zákona o rodine "ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka, alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd."

16. V zmysle § 91 ods.1 zákona o rodine v prípade určenia otcovstva druhou zákonnou domnienkou sa za otca dieťaťa považuje muž, ktorý vyhlásenie urobil. Citované ustanovenie nevyžaduje k vzniku otcovstva splnenie žiadnej ďalšej hmotnoprávnej podmienky, pričom aj z použitého pojmu "muž" - vyplýva, že muž vyhlasujúci, že je otcom dieťaťa, stane sa otcom v zmysle práva hoci nemusí byť zároveň aj biologickým otcom dieťaťa, toto sa však predpokladá. Zákonodarca pri tomto spôsobe určenia otcovstva vychádza z predpokladu, že muž, ktorý robí vyhlásenie o otcovstve k dieťaťu, koná slobode a vážne, vedomý si dôsledkov tohto svojho úkonu a zodpovednosti, ktorú na seba berie. Súčasne vyhlásenie robí aj matka dieťaťa, ktorá takto prejaví svoj úmysel zabezpečiť spoločnú starostlivosť o dieťa s konkrétnym mužom. Druhá domnienka otcovstva teda vychádza z rešpektovania slobodnej vôle dvoch ľudí, ktorí sa dobrovoľne rozhodnú starať sa o spoločné dieťa. Práve takýto dobrovoľný a slobodný záväzok dáva vyššiu mieru garancie, že dieťa bude mať vytvorené stabilné, bezpečné a harmonické rodinné zázemie. Táto konštrukcia určenia otcovstva, i keď nemusí za každých okolností zodpovedať skutočnému stavu rodičovstva a môže prípadne viesť aj k obmedzeniu práv biologického otca, vychádza

z uprednostnenia právnej istoty a záujmov dieťaťa. Je premietnutím práv dieťaťa a ochrany jeho záujmov v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa.

17. Dôsledkom súhlasného vyhlásenia rodičov je, že dieťa má otca určeného, ten sa stáva nositeľom všetkých rodičovských práv a povinností a z toho vyplývajúcej právnej ochrany. Súčasne odpadá dôvod pre ďalšie určovanie otcovstva, keďže dieťa môže mať z hľadiska právneho len jedného otca. Na danú hmotnoprávnu situáciu reflektuje aj procesná úprava ustanovenia §109 Civilného mimosporového poriadku, ktorá stanovuje osobitnú prekážku pre postup v konaní o určenie otcovstva súdom, tou je určenie otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov alebo osvojenie dieťaťa. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia odpadá z hmotnoprávneho hľadiska predmet konania - určenia otcovstva podľa tretej domnienky otcovstva. Pokiaľ teda dôjde k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, súd nemôže ďalej pokračovať v konaní o určenie otcovstva a musí i v tomto prípade konanie v zmysle §109 CMP zastaviť. Dôvodom je právne postavenie putatívneho (domnelého) otca v ktorom sa ocitol potom, čo už došlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, pretože tu existuje určené otcovstvo, ktoré by muselo byť najskôr oprávneným subjektom zapreté, len potom by bolo opäť možné viesť spor o určenie otcovstva. Inými slovami viesť spor o určenie otcovstva by bolo možné najskôr potom, ako došlo k úspešnému zapretiu existujúceho otcovstva (k "právnemu uvoľneniu" dieťaťa). Právna úprava zákona o rodine v Slovenskej republike reflektuje aj na situácie, kedy právny stav nie je súladný so stavom skutočným, vymedzuje okruh subjektov, ktoré môžu existenciu domnienky otcovstva v zákonnej lehote vyvrátiť a zaprieť otcovstvo dieťaťa (popretie otcovstva). Treba tiež podotknúť, že putatívny otec (potenciálne biologický otec) v súčasnosti nemá priamu možnosť zaprieť otcovstvo právneho otca. Treba ale zdôrazniť, že takúto možnosť putatívny otec v našich právno-historických pomeroch rodičovských vzťahov ani nikdy nemal.

18. Dôvodom pre zachovanie absencie zapieracieho práva putatívneho otca je pretrvávajúci názor, že statusové pomery medzi rodičmi a deťmi majú významný osobný prvok, ktorý nedovoľuje zásah iným subjektom než tým, ktoré na týchto vzťahoch priamo participujú. Poskytnutie žalobnej možnosti tretím osobám by narušovalo manželské (pri prvej domnienke otcovstva) alebo rodičovské vzťahy (pri druhej domnienke otcovstva) s nepriaznivým dopadom na doterajší status dieťaťa (najlepší záujem maloletého dieťaťa) a že iba matke, právnemu otcovi a dieťaťu prislúcha, aby zhodnotili, či je pre nich prospešné, aby založené vzťahy menili.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a konanie zastavil, keďže dňa 24.08.2018 došlo k určeniu otcovstva voči maloletému W. súhlasným vyhlásením rodičov, ktoré vyhlásenie bolo spísané ústne do zápisnice na Okresnom súde Levice, pričom následne bol takto určený otec dieťaťa zapísaný i do rodného listu dieťaťa, ako to vyplýva z rodného listu mal. W. vedeného v knihe narodení matričného úradu Levice vo zväzku XX, ročník XXXX, strana XXX, por. č. XXX. Na základe uvedeného odpadol predmet konania, keďže ako to vyplýva z citovaného ustanovenia § 109 CMP, ak dôjde k určeniu otcovstva dieťaťa súhlasným vyhlásením jeho rodičov, súd konanie zastaví.

20. Pre úplnosť súd dodáva, že aj vzhľadom na dikciu Zákona o rodine určenie otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov ako 2. zákonná domnienka otcovstva má prednosť pred určením otcovstva rozhodnutím súdu. V poradí ako 3. zákonná domnienka otcovstva sa môže uplatniť až v prípade ak nedošlo k určeniu otcovstva podľa už spomínanej 2. zákonnej domnienky, t.j. súhlasným vyhlásením rodičov. Uplatnenie niektorej domnienky otcovstva vylučuje použitie ostatných domnienok, preto určeniu otcovstva k tomu istému dieťaťu nemôžu svedčiť rôzne domnienky otcovstva rôznych mužov. Otcovstvo k maloletému bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov (druhou domnienkou otcovstva), čo zakladá dôvod pre zastavenie konania o určenie otcovstva súdom (tretia domnienka otcovstva).

21. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam a v zmysle citovaných zákonných ustanovení rozhodol súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Levice, v dvoch písomných vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.